

ELS RECURSOS

INTRODUCCIÓ

Recurs natural: tot allò que prové directament del medi que utilitzem els humans per viure i satisfer les necessitats.

Per gestionar les nostres activitats i necessitats, utilitzem l'economia. Per tant, creem una relació entre medi-economia. El capitalisme és un creixement i consum constant però en canvi els recursos no són il·limitats i això provoca que sigui un consum insostenible.

El capitalisme creu que només funciona si creix, però produeix a base del medi i els seus recursos. L'economia i el medi estan molt vinculats, però la societat no ho vol veure perquè llavors el sistema no creixeria. Es diu que el creixement es basa en el capital, però és una fal·làcia perquè el capital són els recursos del medi.

Hem actuat econòmicament amb criteris no ecològics, tot per generar capital.

Dos exemples d'aquesta afirmació serien:

- *La plantació de maduixes a Almeria. Tot i ser una terra amb un clima no adequat, s'hi planta aquesta fruita tot i saber que es necessitarà molta aigua per mantenir la producció.*
- *La construcció a llocs sense tenir en compte el medi*

Es demana que s'actui amb criteris ecològics. Es demana que es busqui una altra mesura per calcular el bon funcionament d'un sistema econòmic que no sigui el PIB, ja que aquest només mesura el capital i no la sostenibilitat. Es proposen mesures com ara: mesurar el benestar de les persones, el nivell de pobresa, els recursos que es consumeixen o la contaminació que es genera.

L'extracció de recursos i de consum no ha preocupat gens fins que ho hem acabat recollint. Han generat un impacte ambiental i han aparegut tres problemes: pèrdua de la biodiversitat, canvi de clima i l'esgotament de recursos. La solució seria canviar l'estil de vida, tenir una altra manera d'entendre la sostenibilitat.

Per aquest motiu han aparegut diferents conceptes:

Empremta ecològica: l'empremta ecològica de cada país és la superfície necessària per produir els elements que consumeix (agrícoles, rurals, peix i forestals), per compensar amb boscs les emissions de CO₂ i donar espai a les infraestructures. És, a més a més, un indicador econòmic perquè diu si és sostenible o no un sistema.

Deute ecològic: empremta de consum menys la capacitat regenerativa de cada país.

Creixement sostenible ambiental: Creixement que no posa en perill els recursos ni el medi ambient de les generacions futures.

Els recursos naturals es poden classificar en renovables i no renovables.

Els **recursos renovables** són aquells que la natura torna a generar, com ara el vent, l'aigua, el sol, els boscs... a més a més, es poden subdividir en dos tipus: crítics i perennes.

- Els recursos renovables crítics són aquells que si treus més dels que tens, no es renoven (aigua, peixos...). Has de deixar un marge perquè es renovin.
- Els recursos renovables perennes són aquells que no s'esgoten mai per molt que els consumeixis (ex. sol)

Els recursos no renovables classificar-se diferent segons els minerals:

- Urani, petroli, gas i carbó: Són combustibles fòssils i generen CO2 al cremar-se. A més a més, són minerals energètics perquè generen energia. Són fonamentals (recursos estratègics per el sistema econòmic).
- Fusta, diamant per ús industrial: Es poden reutilitzar. Són minerals que es poden tornar a utilitzar un cop usats, no cal un procés, simplement es recuperen.
- Ferro, alumini, coltan, or, plata, coure, etc: reciclables.

Problemes que tenim els humans amb els recursos naturals:

Esgotament: La demanda creix però la oferta no, és insostenible.

Sobreexplotació: Sobreexplotem els recursos i s'esgoten

Impacte ambiental: Quan els consumim, extraïem o transportem, contaminem el medi ambient.

Distribució irregular: No tots els països tenen els mateixos recursos, s'han d'importar a la majoria de llocs. Per tant, l'accés als recursos no és igual per a tothom.

Això genera:

- Desigualtats econòmiques
- Conflictes: tensions per arribar als recursos
- Dependència dels altres països

Apareix, per tant, el concepte de la geopolítica dels recursos . Aquesta és la política exterior dels països per garantir-se el subministrament de recursos. És un conjunt d'acords i aliances que es duen a terme per aconseguir recursos.

AIGUA

Aigua com a recurs

L'aigua és un bé escàs i la demanda ha crescut, convertint-se en un problema. Està mal repartida, es concentra a Brasil, Rússia, Canadà i Xina. Només un 3% de l'aigua és potable i només l'1% de l'aigua del planeta és útil per a nosaltres, fent que l'escassetat d'aigua o l'estrès hídric sigui un problema per la humanitat.

Escassetat: aquella situació en la qual el dèficit d'aigua és crònic i és a conseqüència de causes meteorològiques (sequeres, canvi climàtic, etc...).

Estrès hídric: països on és la pressió demogràfica i la contaminació, i no la disminució dels recursos hídrics disponibles, la causant del problema d'escassetat.

Ambdós processos poden donar-se de forma simultània.

Problemes

- Salut
- Desenvolupament econòmic
- Agricultura
- Indústria
- Conflictes per l'accés a l'aigua

A l'hora de valorar l'accés a l'aigua com una variable de salut, tant important és tenir en compte la quantitat com la qualitat. Amb el procés de desenvolupament, l'augment i la creixent concentració de població, els abocaments contaminants industrials, urbans i agrícoles estan creant ja situacions perilloses per a la higiene i la salut humana.

Aigua a Espanya

No a tot el país hi ha aigua per a tothom, així que és un bé escàs i hi han zones deficitàries. Per exemple, al nord n'hi ha molta però en canvi al sud és més escassa. Cal, doncs, una nova gestió de l'aigua que sigui sostenible, seguint la Nova Política de l'Aigua perquè sigui accessible per a tothom i tots els serveis. S'han de buscar nous recursos sostenibles per suplir el dèficit d'aigua.

A Espanya, tota l'aigua és pública, tant superficial com subterrània, no existeix la privada. Tota es gestiona per els ens públics (les Confederacions Hidrogràfiques) que són els encarregats de gestionar l'aigua de cada conca, netejar el riu, vigilar els embassaments...

L'aigua arriba als regants per unes entitats conegudes com la Comunitat de Regants, que decideixen la regulació de l'aigua per l'ús agrícola, quin dia es rega i en quina quantitat; gestionen com s'usa l'aigua en zones de rec. Per fer arribar l'aigua als ciutadans, existeixen unes empreses privades on es fan concessions per gestionar l'aigua, de manera que les autoritats no s'han d'encarregar del subministrament. A Espanya, una de les més importants és AGBAR. Aquestes empreses agafen l'aigua, la potabilitzen i la gestionen, cobrant el servei del subministrament. D'aquesta manera es garanteix el subministrament a tota la població.

Mesures de la Nova Política de l'Aigua, propostes i millores:

- Ús d'aigües subterrànies: aquífer
- L'aigua de la depuradora encara no està neta per fer-se servir d'altra manera.
- Polítiques de gestió de l'aigua de l'ús.
- Millorar l'eficiència de l'aigua i no utilitzar el regament per inundació, sinó el gota a gota o un altre sistema que estalvi.

Les dessaladores que converteixen l'aigua salada a dolça presenten dos problemes:

- Molt cost energètic
- Genera salmorra (la salt que queda, el residu)
- Adaptar-se a les noves mesures per pressió social, el convenciment i els impostos. Escalculen els trams en el rebut de l'aigua segons la quantitat que gastes.

- Tenir una gestió més ecològica en el nostre consum, és a dir, adaptar-se al medi.

BOSCOS

És un grup de recursos naturals, els recursos forestals. Al mapa hi han els boscos tropicals: són les grans reserves de biomassa del planeta. Estan plens de CO₂, són els grans fixadors ja que l'agafen, el respiren i l'adjunten a la seva forma, fent que formi part del seu tronc o les fulles. Per tant, si els boscos es cremen, aquest CO₂ s'allibera.

A més a més, són conservadors de biodiversitat (reserves de biodiversitat). Això ens permet classificar aliments, obtenir productes... són essencials per la humanitat.

Tenen una funció ecològica fonamental i un valor econòmic.

Es pot gestionar de manera sostenible o no. Actualment ho fem de manera insostenible perquè el talem i la majoria de vegades no torna a créixer i apareix un ecosistema diferent.

Troblem quatre tipus de boscos segons la posició geogràfica:

1. Boreals: zona nord, boscs coníferes
2. Temperats: zones temperades, boscs caducifolis
3. Subtropicals: els del mediterrani
4. Tropicals: amazones, la selva

A mesura que baixa la latitud, hi ha més biodiversitat i biomassa (la selva és la latitud més baixa)

Hi ha una altra classificació dels boscos:

- Primaris: No han estat talats. Per exemple, els tropicals (la major part és primari, mai s'ha vist amenaçat).
- Secundari: Influència de l'home, ha estat talat o replantat. Es pot trobar sobretot als boscos subtropicals i temperats.

Desforestació

Els boscos tropicals segueixen sent destruïts, a un ritme que s'ha intensificat en les darreres dècades.

Les causes directes més importants de la desforestació són:

- Tala de boscos
- Conversió de terres forestals per agricultura i ramaderia
- Plantacions industrials d'arbres
- Urbanització
- Minería
- Explotació de gas i petroli
- Represes hidroelèctriques

Altres causes són:

Contaminació aèria

Fenòmens relacionats amb fets climàtics extrems i amb el canvi climàtic

Incendis

També existeixen causes subjacents de la desforestació, menys conegudes i que normalment no permeten executar bé els plans que s'han fet per aturar la desforestació, centrats únicament en les causes directes.

Algunes de les subjacents són:

- Tinència de la terra: desigualtats en la tinència de la terra; això provoca, per una banda, una falta de reconeixement dels drets territorials de les comunitats i per altra, la privatització dels boscos a favor dels grans terratinents.
- Exclusió social: discriminació dels pobles indígenes, agricultors de subsistència i persones pobres en general. Aquest problema o causa es pot percebre com a conseqüència del comerç (pràctiques d'extracció insostenibles), la mala gestió del recurs o les relacions econòmiques internacionals vinculades al model macroeconòmic.

Solucions per la desforestació